

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10Diarienummer
SL-2013-01015Handläggare
Ragna Forslund
08-686 1959
ragna.forslund@sll.seTrafiknämnden
2013-10-01, punkt 6Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Beslut om kortsiktig plan för uppförande av 1000 väderskydd under åren 2013 och 2014

Förvaltningschefen har genom trafiknämndens beslut i ärendet "Nuläge, strategiska överväganden samt inriktning avseende kundmiljö, bussväderskydd och hållplatser samt reklam" (TN1211-0257) den 11 december 2012 fått uppdrag avseende bl.a. bussväderskydd på kort och lång sikt. Genom detta förslag till beslut återkommer förvaltningschefen avseende den kortsiktiga planen för att uppföra 1000 bussväderskydd under åren 2013 och 2014, inklusive väderskydd för pendelbåtstrafikens kajplatser.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 10 september 2013
Trafiknämndens beslut den 11 december 2012 samt förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 16 november 2012 (TN 2011-0257)

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta, med stöd av och inom ramen för nämndens förvaltningsuppdrag avseende AB SL,

att godkänna planen för etablering av 1 000 nya väderskydd t.o.m. år 2014

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Under 2012 beslutades att öka den tidigare investeringstakten för att upprätthålla och komplettera bussväderskydd från 200 till 300 nyetableringar och reinvesteringar per år. Mot bakgrund av vikten av att erbjuda våra resenärer en trivsamt, trygg och säker miljö att vistas i och det stora behov av såväl upprustning som nyetablering av skydd som kunnat konstateras på många håll i länet beslutade trafiknämnden i december 2012 (TN1211-0257) att uppdraga åt trafikförvaltningen att öka taken ytterligare och uppföra sammanlagt 1 000 väderskydd under åren 2013 och 2014.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Enligt uppdrag från trafiknämnden den 11 december 2012 pågår ett omfattande strategiskt utredningsarbete som ska leda fram till ett förslag i början av år 2014 avseende en samlad och långsiktig inriktning för kundmiljö, bussväderskydd och hållplatser samt reklam. I avvaktan på denna långsiktiga strategi genomförs uppförandet av de 1000 väderskydd som nu är i fråga på det sätt som hittills tillämpats för väderskydd i SL-trafiken.

I etableringen av nya väderskydd kommer primärt prioriteras platser som tidigare inte haft bussväderskydd men där behovet är uttalat, vilket innebär ett lyft av resandemiljön i länets när- och ytterkommuner. Samtidigt finns ett fortsatt behov som också bör tillgodoses av löpande underhåll och i viss mån nyetablering i områden även i Stockholm stad med närförorter.

Bakgrund

Som en följd av trafiknämndens beslut i ärendet "Nuläget, strategiska överväganden samt inriktning avseende kundmiljö, bussväderskydd och hållplatser samt reklam" (TN 1211-0257) har välbehövt utrymme och tid skapats för att bl.a. slutföra det strategiska utredningsarbetet rörande kundmiljö, trafikinformation och reklam, se mer nedan under avsnittet "Det strategiska utredningsarbetet".

Vidare fick förvaltningschefen i samma ärende bl.a. i uppdrag att återkomma med en kortsiktig plan för att uppföra 1 000 nya väderskydd fram till och med år 2014. Mot bakgrund av vikten av att erbjuda våra resenärer en trivsamt, trygg och säker miljö att vistas i och det ökade behov av såväl upprustning som nyetablering av skydd som kunnat konstateras på många håll i länet ska enligt uppdraget ett högre tempo i reinvesteringar/moderniseringar och nyetableringar vara prioriterat.

Nuläge

SL har i storleksordningen 12 000 stoppställen (busshållplatser) för busstrafiken i Stockholms län. Ca 4 700 av dessa stoppställen är utrustade med väderskydd för att ge SL:s resenärer en tryggare och mer komfortabel resandemiljö.

Beståndet ses över kontinuerligt, och årligen brukar ca 200 nya väderskydd uppföras. Merparten av dessa (ca 75 %) är reinvesteringar/moderniseringar där skadade eller uttjänta väderskydd ersätts med nya. Resterande del (ca 25 %) är rena nyetableringar vid stoppställen där väderskydd inte har funnits tidigare.

Kartan nedan visar översiktligt nuvarande fördelning av väderskydd. Områdena med mörkare grön färg har en lägre fördelning av stoppställen utrustade med väderskydd jämfört med områden med ljusare grön färgskala. Informationen baseras på en inventering av nuläget och bör ses som en fingervisning över hur fördelningen ser ut i länet.

Det finns utrymme för förbättringar i alla kommuner. Trafikförvaltningen ser dock de mörkgröna regionerna i kartan nedan som områden med högre potential för förbättringar. I vissa kommuner, till exempel Norrtälje kommun, där endast 11 % av stoppställena har bussväderskydd, finns det naturliga förklaringar till den lägre fördelningen, då många stoppställen endast trafikeras sommartid eller har mycket få påstigande utanför sommarsemestermånaderna.



Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Det strategiska utredningsarbetet

Det strategiska utredningsarbetet ska leda fram till ett förslag avseende en samlad och långsiktig inriktning för kundmiljö, bussväderskydd och hållplatser samt reklam.

Utredningen syftar enligt uppdraget till att åstadkomma ett systematiskt upplägg med maximerad resenärsnytta i kombination med ett ansvarsfullt och optimerat utnyttjande av resurser.

Målsättningen är att kommande förslag till inriktning utifrån för trafikförvaltningen fastställda strategier för infrastruktur, affärer samt hållbar utveckling ska

- garantera en maximerad resenärsnytta, bl.a. genom uppdaterad trafikinformation i realtid,
- erbjuda en kundmiljö som är trivsamt, tryggt, säkert samt miljö- och tillgänglighetsanpassat,
- tydliggöra utvecklingstakt samt prioriteringar avseende väderskydd,
- redovisa hur kompensation för upplåtande av reklamatorer kan optimeras och kopplas till resenärnyttor samt
- utifrån marknadsanalys motivera och föreslå affärsmodeller, inkl. finansiering, ansvarsfördelning, ägarskap och avtalstid.

Det omfattande strategiska utredningsarbetet inkluderar analys av befintliga styrande dokument, nulägesanalys (analys av data, workshops och intervjuer), tillvaratagande av sammantagna tidigare erfarenheter samt marknadsdialog och benchmarking såväl nationellt som internationellt. Förvaltningschefen avser att i början av år 2014, i god tid innan de avtal som reglerar nyttjanderätten av reklamatorer på väderskydd löper ut, återkomma till trafikinämnden med resultatet av denna utredning samt förslag till beslut om framtida inriktning.

Kortsiktig plan för satsning på 1 000 nya väderskydd åren 2013-2014

Allmänt om planen

Genomförandet inom angiven tid av denna standardhöjning av det totala beståndet utöver den normala utbytesnivån ställer mycket höga krav på arbetstakten både inom trafikförvaltningen, hos våra leverantörer och hos kommuner och andra berörda parter. Nödvändiga avstämningar med berörda parter och arbeten t.ex. med behovsinventering, bygglov och markförberedelser sker därför successivt i högsta möjliga takt.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Förvaltningschefen säkerställer uppförandet av de 1000 väderskydden genom sedvanligt användande av ramavtal för material, entreprenader respektive projektresurser i en kombination av avrop från befintliga ramavtal, nyupphandlade ramavtal samt ramavtal under upphandling. Samtliga upphandlingar görs i konkurrens enligt LUF (lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster).

Säkerställandet av detta förslag till kortsiktig plan har inneburit följande olika beslut, i nödvändig omfattning villkorade av trafiknämndens godkännande av planen. Trafikförvaltningen räknar därmed med att klara såväl den löpande förvaltningens behov som den extra satsningen fram till dess att trafiknämnden i början av år 2014 kan ta ställning till kommande affärsmodell.

1. Anskaffningsbeslut upphandling av material (1 000 väderskydd, 41 mnkr)
 - a. Lagakraftvunnet tilldelningsbeslut, leverantör Veksö
2. Genomförandebeslut investering 300 väderskydd 2013, 41 mnkr
 - a. Avrop från befintligt ramavtal entreprenader, leverantör Entevor
3. Genomförandebeslut investering 300 väderskydd 2014, 49 mnkr
4. Genomförandebeslut investering extra satsning 400 väderskydd 2014, 49,5 mnkr
5. Anskaffningsbeslut entreprenadupphandling (för totalt 700 väderskydd, påbörjad, 35,3 mnkr)

Andra alternativ har övervägts men har i nuläget befunnits inte genomförbara, se mer nedan under avsnittet "Andra övervägda förslag".

Närmare om genomförandet

För att etablera 1 000 nya väderskydd under åren 2013-2014 genomför trafikförvaltningen en behovsinventering i samråd med kommunerna, Trafikverket respektive trafikutövarna för att få fram prioriterade placeringar.

För närvarande planeras följande fördelning¹:

Totalt antal nya väderskydd fram t.o.m. år 2014	1 000 st.
– varav rena nyetableringar, landsbygd samt när- och ytterkommuner	ca 600 st.
– varav rena nyetableringar, innerstad samt innerförort	ca 50 st.
– varav re-investeringar, modernisering och utbyten av skadade och uttjänta	ca 300 st.
– varav kajplatser (pendelbåtstrafik i länet):	ca 50 st.

¹ Denna fördelning är baserad på antaganden gjorda före genomförd behovsinventering.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)*Prioriterade områden och behov*

Enligt uppdraget från trafiknämnden ska valet av plats för nya skydd vara behovsstyrt så att de platser som har störst behov blir prioriterade. Mot bakgrund av ovan redovisat nuläge utgår trafikförvaltningen från följande prioriteringar.

De nu aktuella väderskydden ger en väsentligt ökad andel väderskydd längs framförallt SL-trafikens busslinjer. Ökningen kommer primärt reserveras för helt nya väderskydd (d.v.s. på stoppställen där sådana inte har funnits tidigare). I första hand sker då ett lyft av resandemiljön i länets när- och ytterkommuner, då dessa har en betydligt större andel stoppställen som saknar väderskydd jämfört med de mer centrala kommunerna. Samtidigt finns ett fortsatt behov som också bör tillgodoses av löpande underhåll och i viss mån nyetablering i områden även i Stockholm stad med närförorter.

Att kundmiljöerna upplevs som trygga och tillgängliga är avgörande för att hela resan ska upplevas på ett positivt sätt. Belysning är en viktig del i trafikförvaltningens trygghetsarbete och ambitionen är att ca en tredjedel av de nya väderskydden ska förses med belysning.

Strömförsörjning skapar även förutsättningar för installation av digitala skyltar med realtidsinformation för trafik, samhällsinformation och reklam. Detta ökar såväl resenärsnyttan som skapar utökade möjligheter vad gäller intäkter. Väderskydden förbereds i möjligaste mån för att kunna förses med den sortens utrustning och det kan i sammanhanget noteras att trafikförvaltningen även har för avsikt att investera i ca 200 digitala realtidsskyltar. På vissa ställen saknas dock möjlighet till traditionell strömförsörjning, då trafikförvaltningen istället kommer att utvärdera andra lösningar för att i framtiden kunna erbjuda belysning i bussväderskydden, t.ex. solcellslösningar.

Väderskyddssatsningen i ytterkommunerna kommer också att avspegla sig i fördelningen av vilken sorts väderskydd som nyetableras, där ytterkommuner och mer landsbygdslik miljö har möjlighet att få väderskydd som är bättre anpassade till omgivningen och miljön. Vilken sorts väderskydd som kan bli aktuell inom olika delar av länet är något som diskuteras med kommunerna.

Typiska platser och miljöer där stoppställen föreslås utrustas med bussväderskydd är till exempel vid:

- ändhållplatser
- skolor och daghem
- äldreboenden
- vårdcentraler
- handelsplatser, mindre köpcentrum eller livsmedelsbutiker
- knutpunkter, till exempel där flera busslinjer möts
- exploatering av nya områden med nya busslinjedragningar

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Tidigare använda kriterier för prioritering, såsom antal påstigande resenärer per dygn, kommer även fortsättningsvis vara vägledande även om andra parametrar också kan komma att vägas in. Vilka dessa andra parametrar kan vara diskuteras löpande med kommunerna.

På vissa ställen finns yttre omständigheter som ger omotiverat höga kostnader eller rent av omöjliggör uppförande av väderskydd även om stoppstället egentligen är kvalificerat för ett väderskydd. Sådana omständigheter kan till exempel vara alltför smala trottoarer eller privat mark där markägaren motsätter sig nyetablering av väderskydd.

Samarbete med kommuner och övriga aktörer

För att ytterligare fördjupa samarbetet med kommunerna genomförs enskilda möten med kommunerna för att diskutera resandemiljön kring SL-trafikens stoppställen, inkluderat hur uppförande av väderskydd kan göras så effektivt och framgångsrikt som möjligt inom respektive kommun.

Mötena med kommunerna behandlar i huvudsak följande:

- Hur ett effektivt arbete kan säkerställas för att skapa förutsättningar som gynnar inblandade parter
- Gemensam behovsinventering
- Kriterier för geografisk placering av väderskydd
- Kommunens kapacitet att hantera den ökade administration som ett ökat antal bygglovsansökningar ger upphov till
- Kommunens ekonomiska förutsättningar att bekosta anläggningsarbete i samband med nyetablering av ett större antal väderskydd
- Säkerhetsaspekter för en tryggare resandemiljö
- Hantering av strömförsörjning där elanslutning krävs

I nuläget har trafikförvaltningen en pågående dialog med samtliga kommuner varav en konkret dialog om 400 platser. Över 600 platsbesök har genomförts och 170 bygglov är redan beviljade.

Andra aktörer som berörs är t.ex. Trafikverket, privata markägare, Stockholms Hamnar och andra brygghållare för Stockholms pendelbåtstrafik samt befintliga avtalspartners. Även dessa parter kontaktas för att säkerställa ett bra samarbete.

Risker under genomförandet

Det bör noteras att genomförandet av denna kortsiktiga strategi för den extra satsningen på väderskydd tidsmässigt är beroende av ett lyckosamt utfall av flera samverkande omvärldsfaktorer, framför allt i form av beviljade bygglov.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Andra övervägda förslag

Trafikförvaltningen har efter olika initiativ från främst reklammarknadens aktörer övervägt om det redan på kort sikt skulle vara fördelaktigt att föreslå trafiknämnden att förändra befintlig affärsmodell avseende just dessa 1 000 väderskydd (eller någon del därav) vad gäller finansiering och ägande av väderskydd mot upplåtelse av reklamrättigheter.

Av trafikförvaltningens översiktliga analys framkommer att fördelen av att undkomma föreliggande investeringsutgift och kostnader i samband med etablering av just dessa väderskydd inte överstiger identifierade nackdelar vad gäller t.ex. erforderlig tid för förarbete inför konkurrensutsättning, otydliga ansvarsförhållanden och effektiv avtalsförvaltning.

Val av affärsinriktning ska enligt den fastställda affärsstrategin baseras på ett antal olika ställningstaganden avseende affärskonstruktion efter att affärsrisker identifierats och värderats för att kunna se vilka krav som ska ställas vid en konkurrensutsättning i syfte att säkerställa att affären blir långsiktigt attraktiv för både trafikförvaltningen och t.ex. en koncessionshavare. Detta arbete omfattas av den ovan nämnda strategiska utredningen vars resultat kommer att föreläggas trafiknämnden i början av år 2014.

Ekonomiska konsekvenser

Den extra satsning som uppförandet av de 1000 väderskydden innebär jämfört med tidigare planerad reinvesteringsnivå ryms inom trafikförvaltningens budget, såväl investering som drift.

Trafikförvaltningens ambition är att i enlighet med befintliga avtal erbjuda nuvarande reklamreprentörer möjligheten att reklambestycka nya väderskydd. Relevansen av reklamsättning kommer att bedömas för varje enskild hållplats utifrån potentiell reklamintäkt och involverade kommuners preferenser. Det bör noteras att majoriteten av väderskydden förslås placeras i ytterområden, där marknadsvärdet är mer osäkert.

I syfte att ytterligare utveckla reklamaffären i stort kommer trafikförvaltningen dessutom i samband med investeringen att se över möjligheten att reklambestycka redan befintliga elanslutna väderskydd som idag saknar reklam.

Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-09-10

Diarienummer

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

De väderskydd som sätts upp i SL-trafiken innebär inga särskilda konsekvenser för personer med funktionsnedsättningar.

Miljökonsekvenser

I aktuella ramavtal ställs krav på miljöcertifiering eller motsvarande system där leverantören tar ett helhetsansvar vad gäller miljöpåverkan vid aktiviteter så som resor, hantering av avfall, lackering m.m.

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anders Lindström
Förvaltningschef

Ragna Forslund
Trafikdirektör